

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและเปรียบเทียบปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และด้านเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และด้านเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียง ต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และด้านเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2550 จำนวน 4,846 คน แยกเป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 405 คน และครูผู้สอน จำนวน 4,441 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2550 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 515 คน คิดเป็นร้อยละ 92.79 ของประชากรที่คาดหวัง แยกเป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 201 คน และครูผู้สอน จำนวน 354 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง สังกัด เพศ วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบทดสอบความรู้ของข้าราชการครู จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบเศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมายเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นตามระดับการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ ด้านความรู้เชิงประมาณค่าเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการให้คุณค่าเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านพฤติกรรมหรือแนวโน้มเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในด้านความรู้สึกเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ ได้แก่ การจัดกิจกรรมทางตรงในโรงเรียน การจัดกิจกรรมทางอ้อมในโรงเรียน การจัดกิจกรรมทางตรงในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมทางอ้อมในชั้นเรียน ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นตามระดับในการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

การให้ความหมายของคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็น. (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 , หน้า 99) เป็นดังนี้

การให้คะแนนในทางบวก

- 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มาก
- 3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

การให้คะแนนในทางลบ

- 5 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง น้อย
- 3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการเก็บข้อมูล โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ เขต 2 ตามกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ส่งแบบสอบถามคืนที่ โรงเรียนบ้านดงเดือย หรือให้ส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้แนบซองติดแสตมป์จ่ายหน้าซองถึงคณะผู้ศึกษาค้นคว้า โดยกำหนดระยะเวลาการส่งแบบสอบถามคืน ภายใน 30 วัน สำหรับผู้ส่งแบบสอบถามช้ากว่ากำหนด คณะผู้ศึกษาค้นคว้าไปขอรับคืนด้วยตนเอง การเก็บรวบรวมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ 515 ฉบับ จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 555 คน คิดเป็นร้อยละ 92.79

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของข้าราชการครู หาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ปัจจัยในการปฏิบัติงานต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของข้าราชการครู โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและโดยรวม พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ศึกษาด้านความรู้ ด้านทักษะในการปฏิบัติกิจกรรม และด้านเจตคติ จากการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในแต่ละปัจจัย และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ กับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

ปัญหาการศึกษาค้นคว้า

1. ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัยมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และด้านเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นอย่างไร
2. ตัวทำนายอะไรบ้างที่ทำนายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปัจจัยส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย
2. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างจากครูผู้สอน
3. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย มีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างจากครูผู้สอน
4. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย มีเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างจากครูผู้สอน
5. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย มีผลการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างจากครูผู้สอน

ผลการศึกษาค้นคว้า

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย สรุปผลการศึกษาค้นคว้า ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมากมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ร้อยละ 70.3 อายุส่วนใหญ่ของผู้บริหารตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 57.3 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ร้อยละ 48.1 และครูผู้สอนโดยส่วนมากมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 81.8 อายุส่วนใหญ่ของครูผู้สอนตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 43.6 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 40.6

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียงและนโยบายของเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 52.20

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$)

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีเจตคติทางบวกต่อเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$)

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และกิจกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

4. ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง สัมพันธ์กับเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงในทางบวกโดยค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.228 ทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมสัมพันธ์กับเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงและกิจกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.361 และ 0.599 ตามลำดับ เจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมและกิจกรรมในการขับเคลื่อนในทางบวกเท่ากับ 0.228 และ 0.361

5. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน คือ เจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียง ($Y_i = 2.108 - 0.120 X_i$)

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน โดยมีความรู้เพียงร้อยละ 50.2 ของข้อสอบ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานราชการ หากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ยังขาดความต่อเนื่อง ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ในการดำเนินการเผยแพร่เป็นในลักษณะนามธรรม ไม่เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้เด่นชัด เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 50.2 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ ลาดี (2543) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต้องการให้มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความตระหนักและเห็นความจำเป็นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 50.2 จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมไม่รู้จักทางเลือกที่หลากหลาย หากพิจารณาถึงกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ที่โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมทางตรงในโรงเรียนอยู่ในระดับมากคือ จัดกิจกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จัดทำโครงการอาหารกลางวัน กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน การประหยัดพลังงาน กิจกรรมธนาคารโรงเรียน จัดทำโครงการพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการเดิมที่มีอยู่แล้ว หากแต่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยตรง โรงเรียนดำเนินการในระดับปานกลางได้แก่ จัดทำกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ กิจกรรมธนาคารขยะ จัดทำปุ๋ยชีวภาพ และการเลี้ยงปลา ส่วนโครงการกล้วย กล้วย และการเพาะเห็ด อยู่ในระดับน้อย ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ยังไม่ได้มีการดำเนินการที่มากพอ จึงเห็นได้ว่าข้าราชการครูยังขาดความรู้ในการที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมเหล่านี้ ยังไม่มีความรู้ ขาดความชำนาญ และไม่มีการศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่อื่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรพงศ์ ปุกสันเทียะ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างความคิดรวบยอดที่ตรงกัน สำหรับด้านการสร้างเครือข่ายการทำงานและด้านประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีเจตคติเชิงบวก ต่อเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากมีความตระหนัก ศรัทธา เห็นคุณค่า มีความรู้สึกที่ดี ให้ความสำคัญ และตอบสนองต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตามที่ สวงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 92-94) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติว่ามี 2 มิติ คือ มิติแรก ได้แก่ ทิศทาง (Direction) ทิศทาง คือ ทางบวก ได้แก่ ความรู้สึกหรือท่าทางในทางที่ดี ชอบและพึงพอใจ และทางลบ ได้แก่ ความรู้สึกหรือท่าทางในทางไม่ดี ไม่ชอบไม่พึงพอใจ มิติที่สอง ได้แก่ ความเข้มข้น (Magnitude) มี 2 ขนาด คือ ความเข้มข้นมาก และความเข้มข้นน้อย เช่น บางคนมีความรู้สึกชอบสะอาดและควมมีระเบียบเรียบร้อย แต่บางคนมีท่าทางเฝื่อน่ามาก ผู้ที่มีเจตคติเข้มข้นมากจะมีปัญหาในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย สุบิน (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติของกรมพัฒนาชุมชนในจังหวัดน่าน” พบว่า ทศนคติของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและประธานกลุ่มกิจกรรมที่มีต่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติส่วนมากมีทัศนคติที่ดี

4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนปฏิบัติกิจกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดกิจกรรมทางตรงในโรงเรียน ทางอ้อมในโรงเรียน ทางตรงในชั้นเรียน และทางอ้อมในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากสถานศึกษามีโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการเน้นย้ำให้จัดทำที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว เช่น กิจกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โครงการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน กิจกรรมปิดไฟทุกครั้งก่อนออกนอกห้องเรียน กิจกรรมการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ที่มีประโยชน์กับนักเรียน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้ ซึ่งจะส่งผลให้สังคมมีความเจริญรุ่งเรืองสู่ความเป็นเลิศและสามารถแข่งขันบนเวทีโลกได้ ในส่วนของสถานศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญและสนองตอบนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ เพื่อให้มีความชัดเจน สำหรับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง คือ เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ โดยมุ่งสร้างคุณธรรมตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ และเชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา และสถาบันทางการศึกษา เรียกว่า บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรติวัฒน์ อัครเส (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยชัน พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านห้วยชัน ประกอบด้วย ปัจจัยต่าง ๆ คือ สภาพทางภูมิศาสตร์ของโรงเรียนอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการทำการเกษตรและมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้ตลอดปี ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน ขยันขันแข็งเอาใจใส่งานในหน้าที่ และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ครูทุกคนในโรงเรียนเอาใจใส่งานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ นักเรียนมีความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเอง กรรมการโรงเรียนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน และในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน และประการสำคัญโรงเรียนบ้านห้วยชันได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานทางราชการและหน่วยงานภาคเอกชน ทั้งทางด้านวิชาการและเงินทุน

5. ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง สัมพันธ์กับเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงในทางบวกโดยค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.228 ทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมสัมพันธ์กับเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงและกิจกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.361 และ 0.599 ตามลำดับ เจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมและกิจกรรมในการขับเคลื่อนในทางบวกเท่ากับ 0.228 และ 0.371 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ โพธิ์บางหวาย (2550) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้แก่ (x_1) เจตคติ (x_2) ศรัทธา (x_3) ความสัมพันธ์ในครอบครัวและประชาธิปไตยสามารถทำนายได้ ร้อยละ 35

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย คือ ด้านเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียง เท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ โพธิ์บางหวาย (2550) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนประถมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้แก่ (x_1) เจตคติ (x_2) ศรัทธา (x_3) ความสัมพันธ์ในครอบครัวและประชาธิปไตยสามารถทำนายได้ร้อยละ 35 เจตคติเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นเช่นนี้และสามารถทำนายได้เพียง 0.01 แม้ทักษะในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจะสัมพันธ์ทางบวกกับกิจกรรม

ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ถึง 0.599 แต่ก็ไม่สามารถทำนายขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงได้ สาเหตุเนื่องมาจากทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงถึง 0.361 และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงเท่ากับ 0.228 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไม่สัมพันธ์กับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง จึงอาจเป็นไปได้ว่าทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมและความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลไปยังเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงก่อนและเจตคติต่อเศรษฐกิจพอเพียงจึงส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (การส่งผลทางอ้อม) หากแต่ระบบการวิเคราะห์ความถดถอย (Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่ไม่อาจวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางอ้อมได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย :2538) ดังนั้นหากใช้การวิเคราะห์เชิงเส้นตรง (Path Analysis) แบบลิสเซล (Lissre) จะทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงทั้งปัจจัยทางตรงและปัจจัยทางอ้อมจะดีกว่า

7. ด้านเจตคติมีความสัมพันธ์ในการปฏิบัติกิจกรรม ต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้สถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุโขทัย ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากมีความรู้สึกหรือท่าทีที่ดีต่อเศรษฐกิจพอเพียง มีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ต้องมุ่งเน้นในการปูพื้นฐานที่ดีตั้งแต่แรกเริ่มที่ตัวนักเรียน โดยให้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุล ใช้สติปัญญาเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีพฤติกรรมที่ตอบสนองในลักษณะที่สอดคล้องกับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้บริหารและครูผู้สอนได้รับมา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ลักษณ์ โรจน์พานิช (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับสถานสงเคราะห์ กรณีศึกษา : สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนบ้านเบธานี อำเภอลำปาง จังหวัดเลย พบว่า การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กับทุกเพศทุกวัยและระดับการศึกษา แต่พบว่า มีข้อจำกัดอยู่บ้างในส่วนของการจัดวิธีการในการนำไปใช้ เช่น กิจกรรมหรือโครงการบางอย่างไม่ใช่ทุกคนจะเข้าร่วมได้เหมือนกัน หากยึดกิจกรรมหรือโครงการเป็นตัวชี้วัดการนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ก็ควรคำนึงถึงอุปสรรคด้านเวลาและความเหมาะสมของช่วงวัยด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการนำไปดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากระดับเจตคติอยู่ในระดับสูง
2. ควรจะต้องปลูกฝังจิตสำนึกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้อยู่ในตัวนักเรียนเพิ่มขึ้น มากกว่าให้ทำกิจกรรมทั่วไป เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของสถานศึกษาที่ดำเนินงานประสบผลสำเร็จ หรือมีการประกวดโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดความตื่นตัวและสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียนและชุมชน ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้า

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษา ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับด้านความหมาย ด้านองค์ประกอบ ด้านเป้าหมาย และด้านนโยบาย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงเส้น (Path Analysis) โดยใช้โปรแกรมลิสเซล (Lissrel) เพราะจะได้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพราะจะได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อที่จะได้มีความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
3. ควรมีการศึกษาลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการจัดการศึกษา เพราะจะได้เป็นแนวทางนำไปพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ การปฏิบัติกิจกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง